

Frågor och svar om samverkansavtal digitala hjälpmedel

Här samlar vi vanliga frågor och svar om ärendet och remissprocessen samt frågor och svar som har skickats in eller kommit upp under projektets gång.

Översikt av frågor

Inför undertecknande av samverkansavtalet	3
<i>Vad finns det för fördelar med att skriva under samverkansavtalet?</i>	3
<i>När är deadline för att ge besked om samverkansavtalet</i>	3
<i>Är vårt svar till samverkansavtalet bindande eller är detta för en testperiod om tre år?</i>	3
<i>Vem skickar ut avtalet för underskrift till kommunerna?</i>	3
<i>När skickas avtalen ut?</i>	4
<i>Kan vi signera digitalt?</i>	4
Finansiering	4
<i>Vad ska den initiala investeringen användas till?</i>	4
<i>Vilka statliga satsningar kan användas för att finansiera den initiala investeringen?</i>	4
<i>När skickas fakturan på engångsavgiften ut till kommunerna?</i>	4
<i>Hur kan vi göra om vi önskar betala fakturan så snart som möjligt men har inte haft möjlighet att hantera signeringen av avtalet ännu?</i>	5
Samverkansavtalet och process	5
<i>Vad innebär det att skriva på samverkansavtalet?</i>	5
<i>Vad händer om vi väljer att inte skriva på samverkansavtalet?</i>	5
<i>Vilka dokument behöver vi läsa och varför?</i>	6
<i>Vi tycker det är svårt att förstå innehållet i samverkansavtalet och vad det innebär för oss. Hur gör vi då?</i>	6
<i>Vi upplever att processen går snabbt – vad beror detta på?</i>	6
<i>Vilka frågor hanteras inte inom ramen för samverkansavtalet?</i>	6
<i>Är vi skyldiga att köpa alla produkter som upphandlas om vi skriver under samverkansavtalet, eller kan vi välja vilka upphandlingar vi vill delta i och ändå ha tillgång till stödet samverkansstrukturen ger?</i>	7
<i>Hur kommer systemet med takvolymerna fungera och hur kan vi tänka kring uppskattning av takvolymerna?</i>	7
<i>Jag kan inte utläsa uppdrag för kontaktperson som avses i punkten, Anmäl kontaktperson hos er kommun samt fakturauppgifter. Vad jag förstår av både länken angående upphandling och tidigare mejl så avses endast upphandling hösten 2022 (inte kontaktperson för kommande upphandling).</i>	7

De första upphandlingarna 8

Om vi skulle säga nej till samverkansavtalet just nu, kan vi då hoppa på det om typ ett år, eller när blir nästa möjlighet att ansluta sig? 8

Om vi säger ja till samverkansavtalet och väljer att delta i upphandlingen av exempelvis läkemedelsrobotar 2023, men säger nej till att delta i upphandlingen av GPS-larm eftersom vi har detta i vårt avtal kring trygghetsskapande teknik några år framåt, vad händer när vårt eget avtal kring trygghetsskapande teknik går ut? Kan vi haka på avtalet kring exempelvis GPS-larm eller får vi lov att göra en egen upphandling, även om det skulle bli exakt samma produkt som finns inom samverkansavtalet? 8

Om en produkt upphandlas via samverkansavtalet där vår kommun bedömer att datasäkerhet/informationssäkerhet inte är tillräcklig, har vi då möjlighet att avböja att delta i upphandlingen och köpa likvärdig produkt från annan leverantör? 8

I nuvarande samarbetsavtal kring hjälpmedel får vi ut förfrågningsunderlag inför kommande upphandling (exempelvis hygienstolar), men vi har fått till oss att vi egentligen inte har möjlighet att säga nej när dessa förfrågningsunderlag kommer och upphandla på produkter som ingår i avtalet på egen hand, utan underlagen är mer ett sätt för kommande leverantörer att veta vilka kommuner som ingår. Det verkar inte vara lika bundet med samverkansavtalet för digitala hjälpmedel, är det rätt uppfattat? 9

Kommande försörjningsavtal 9

När det gäller nuvarande hjälpmedelsavtal får de privata utförarna i kommunen inte använda avtalet själva, utan om de ska involveras behöver kommunen beställa grundutrustning av hjälpmedel och sedan faktureras de privata utförarna. Kommer samverkansavtalet för digitala hjälpmedel fungera på samma sätt? 9

Vi läste att HMC ska ha ett helhetsansvar för inköp, service, kundtjänst och rekonditionering. Finns det mer information om vad som ska ingå i serviceavtal? Behöver kommunerna själva hantera installation av produkter samt byte av batterier och liknande? 9

Hur ska de frågor som inte omhändertas i samverkansavtalet hanteras framöver? 10

Utredningen 10

Varför har frågan om datahantering varit avgränsad i utredningen? 10

Vilka har medverkat i arbetet med utredningen och framtagandet av förslaget på samverkansavtal? 10

Inför undertecknande av samverkansavtalet

Vad finns det för fördelar med att skriva under samverkansavtalet?

Vi ser flera fördelar med att upphandlingarna av dessa produkter görs gemensam. Exempelvis att kan det ge fördelar både kring enskilda patienter och i uppföljning när alla huvudmän använder samma utrustning och då får likvärdiga mätvärden (exempelvis för blodtryck). Andra fördelar är minskat dubbelarbete, möjlig prispress i upphandlingarna samt ökad leveranssäkerhet genom de krav som kan ställas när flera huvudmän är med. Dessa fördelar gäller som vi ser det oavsett om exempelvis blodtrycksmätare eller våg från start är integrerade mot verksamhetssystem/plattformar. Vi vet att frågan om IT-kravställningen är en av de svåraste frågorna i upphandlingen. Här försöker vi ställa krav för att möjliggöra flexibilitet för olika lösningar, exempelvis genom öppna APIer. Vi är ödmjuka för att första gången vi upphandlar gemensamt kanske vi inte kommer hela vägen fram till den perfekta lösningen.

När är deadline för att ge besked om samverkansavtalet?

Vi vill gärna veta ert beslut innan 31 december 2022. Vill kommunen vara med i de första planerade upphandlingarna (se ovan) behöver ni veta att ni kommer vilja vara med i samarbetet senast 7 oktober (och då meddela oss vilken/vilka upphandlingar ni vill vara med på. Avtal för signering kommer att skickas ut till kommunerna direkt från Västra Götalandsregionen och undertecknat avtal returneras till Västra Götalandsregionen.

Är vårt svar till samverkansavtalet bindande eller är detta för en testperiod om tre år?

Samverkansavtalet syftar till att sätta ramar och en gemensam viljeinriktning att utöka det redan befintliga samarbetet kring hjälpmedel till att även omfatta digitala hjälpmedel. Det är inget bindande i samverkansavtalet utan avtalet ger uppdrag till berörda verksamheter att arbeta med detta och göra förberedelserna. Det ger också möjligheten att påverka vilka produkter som är först ut och former för samarbetet. Den initiala investeringen som ingår för att starta upp är tänkt att användas under de första tre åren innan verksamheten är kostnadstäckande och det finns upphandlade produkter i sortimentet. På det sättet kan man säga att avtalet kan ses som en testperiod eller en uppstartsperiod.

Vem skickar ut avtalet för underskrift till kommunerna?

Projektet ”Digitala hjälpmedel i samverkan” ombesörjer att ett särskilt adresserat avtal når ut till varje kommun i länet via postgång. Med dessa avtal

medföljer även instruktioner kring vart de ska skickas, i hur många exemplar och vad som händer härnäst.

När skickas avtalen ut?

Avtalen skickas ut efter sommarsemestrarna i augusti.

Kan vi signera digitalt?

Nej, tyvärr! Avtalet ska registreras och arkiveras av VGR som i dagsläget inte har något system för hantering av externa digitala signeringar.

Finansiering

Vad ska den initiala investeringen användas till?

För att etablera det gemensamma samarbetet med digitala hjälpmedel behövs det en gemensam investering. Investeringen är en engångsfinansiering och efter tre år förväntas modellen kunna bära sig själv genom hyra för hjälpmedel, precis som hjälpmedelsverksamheten i övrigt. Investeringen kommer under de första åren att användas för lönekostnader till exempelvis process- och arbetsledning, produktkonsultent, upphandlare, tekniker, utbildare och supportpersonal. Investeringen inkluderar också produktrelaterade kostnader för inköp av de första produkterna, utrustning samt för etablering av test och demonstrationsmiljöer. Det kommer vara helt transparent hur dessa medel används, precis som för den nuvarande hjälpmedelsverksamheten. Eventuella utestående medel som finns kvar från den gemensamma finansieringen 30 juni 2025 föreslås återbetalas till huvudmännen eller, om huvudmännen så beslutar, återinvesteras i det fortsatta samarbetet.

Vilka statliga satsningar kan användas för att finansiera den initiala investeringen?

Det finns statliga överenskommelser med avsatta medel för digitala hjälpmedel eller närliggande områden. Om kommunerna eller regionen skulle önska finns alltså möjlighet att använda statliga medel för att gemensamt investera i att etablera samarbetet. Några exempel på satsningar med avsatta medel som är möjliga att använda är överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus.

När skickas fakturan på engångsavgiften ut till kommunerna?

Fakturan kommer att skickas till den kommun som valt att ansluta sig till samarbetet i direkt anslutning till att ett påskrivet avtal inkommit till VGR.

Fakturan ställs till den adress som idag används av hjälpmedelscentralen för kreditering inom hjälpmedelsområdet (om inget annat anges av kommunen enligt instruktionerna).

[Praktiska instruktioner och hållpunkter kopplat till Samverkansavtal digitala hjälpmedel, PDF](#)

Hur kan vi göra om vi önskar betala fakturan så snart som möjligt men har inte haft möjlighet att hantera signeringen av avtalet ännu?

Om någon kommun skulle önska få till sig fakturan för engångsavgiften redan innan en signering har kunnat genomföras för att t.ex. få med kostnaden i delårsbokslutet så finns det möjlighet att lösa detta. Översänd ett mötesprotokoll eller annat antaget underlag som innehåller ett beslut om att kommunen ansluter till samarbetet till emma.ovelius@lumell.se (projektledare) så ombesörjer vi att faktura utställs så snart som möjligt.

Samverkansavtalet och process

Vad innebär det att skriva på samverkansavtalet?

När huvudmännen på politisk nivå beslutar om samverkansavtalet och skriver på innebär det att de:

- vill ha samarbetet och stödjer det
- har som ambition att nyttja sortimentet men det är inte ett krav att göra det från första dagen
- får möjlighet att påverka hur samarbetet utvecklas och tillgång till omvärldsbevakning, utbildningar, forum för erfarenhetsutbyte mellan huvudmän
- bidrar med en engångsinvestering för att bygga upp organisationen och för att nyttjandet av produkterna ska kunna göras med långsiktigt hållbar prismodell.

Vad händer om vi väljer att inte skriva på samverkansavtalet?

Om ni **inte** väljer att vara med på upphandlingen kommer ni inte kunna beställa dessa fyra produkter under den period som ramavtalet gäller (preliminärt fyra år). Nästa gång produkterna upphandlas kommer en ny chans att vara med.

Vilka dokument behöver vi läsa och varför?

Det viktigaste dokumentet att läsa är det som är föremål för remiss, det vill säga dokumentet Förslag på Samverkansavtal digitala hjälpmedel. Övriga dokument, såsom avsiktsförklaring och bilagor finns tillgängliga för den som vill veta eller förstå mer.

Vi tycker det är svårt att förstå innehållet i samverkansavtalet och vad det innebär för oss. Hur gör vi då?

Vi i projektledningen träffar er gärna och diskuterar innehållet i samverkansavtalet med er. Kontakta oss så kan vi boka in en tid för dialog och presentation.

Vi upplever att processen går snabbt – vad beror detta på?

Vi vet att det kan upplevas som att processen går snabbt framåt. Det beror på att det är många saker som behöver ske för att få till ett samarbete kring digitala hjälpmedel. Det ska noteras att frågan om ett eventuellt samarbete kring digitala hjälpmedel har utretts i flera forum sedan 2014 och har genomgått flera förankringsinstanser. År 2019 formulerades en gemensam avsiktsförklaring och i mars 2021 fattade Styrgrupp IT i Väst beslut om det uppdrag som ligger till grund för projektet *Välfärdsteknik i samverkan*. Under utredningen har förslag på hur samarbetet ska fungera utretts och förankrats grundligt varpå förslaget på samverkansavtal har tagits fram. Nu inleds remissperioden som är ett steg på vägen till att säkra samarbetet inom regionen. Remissperioden pågår till 18 april. Därftefter kommer avtalet revideras utifrån inkomna synpunkter innan det går ut till beslut enligt ordinarie strukturer. Både före, under och efter remissperioden finns möjlighet att föra dialog kring detta.

Vilka frågor hanteras inte inom ramen för samverkansavtalet?

- Kostnadsansvar för nya produkter
- Regelverk kring användning och vem som får beställa
- Hur produkter som inte är medicintekniska produkter ska hanteras och hur eventuella beslut att inkludera dessa produkter påverkar tidigare fattade beslut
- Hur egenansvar kopplat till dessa produkter ska hanteras
- Hur prioriteringar mellan olika huvudmäns behov kan hanteras

Är vi skyldiga att köpa alla produkter som upphandlas om vi skriver under samverkansavtalet, eller kan vi välja vilka upphandlingar vi vill delta i och ändå ha tillgång till stödet samverkansstrukturen ger?

Nej, ingen kommun är inte skyldig att delta i någon av de upphandlingar som planeras. För respektive upphandling som är aktuell får kommunen en fråga om ni vill delta eller ej. Samverkansavtalet sätter endast ramarna för samarbetet och viljan att samarbeta och tillgång till övrigt stöd mm. Däremot så faller ju samarbetet så småningom om ingen nyttjar produkterna.

Hur kommer systemet med takvolym fungera och hur kan vi tänka kring uppskattning av takvolym?

I själva upphandlingsdokumentet behöver bara en takvolym för helheten uppges (alltså för VGR + deltagande kommuner). Den siffran går inte att ändra i efterhand. Men som exempel om den totala volymen är 10 000 produkter för hela länet. Och ni har angett 100 produkter men det visar sig att ni vill ha 150 sen så finns det inget hinder. Så länge inte den totala volymen för länet är uppnådd. Så på så vis finns en flexibilitet. Tipset från upphandlaren är att uppskatta era verkliga behov (för personliga hjälpmedel och grundutrustning) och lägga på cirka 20–25% extra för att ha en rimlig uppskattning av takvolym.

Jag kan inte utläsa uppdrag för kontaktperson som avses i punkten, Anmäl kontaktperson hos er kommun samt fakturauppgifter. Vad jag förstår av både länken angående upphandling och tidigare mejl så avses endast upphandling hösten 2022 (inte kontaktperson för kommande upphandling).

Kontaktperson för faktura: Detta avser att vara kontaktperson angående fakturan för finansieringen i samverkansavtalet. Det innebär att kunna svara på frågor från HMCs ekonom om något skulle vara oklart kring fakturan – exempelvis om de vill dubbelkolla något kring fakturadatum, adress etc.

Kontaktperson för upphandling som vi har tänkt är det er kontaktperson för höstens, och kommande upphandlingar som anges i det formuläret. Vill ni byta kontaktperson efter hösten går det självklart bra. Det uppdraget innebär att vara den person som HMC/upphandlaren/projektet hör av sig till när en upphandling är på gång. Kontaktpersonens uppdrag är att se till att ni i kommunen svarar på om ni vill vara med på den upphandlingen eller inte, önskade volymer samt som meddelar om det finns personer hos er som vill vara med och arbeta närmare upphandlingsarbetet (exempelvis med kravspecifikation etc).

De första upphandlingarna

Om vi skulle säga nej till samverkansavtalet just nu, kan vi då hoppa på det om typ ett år, eller när blir nästa möjlighet att ansluta sig?

Det kommer att gå bra. Fram till att ni är med är det inte möjligt att vara med på upphandlingarna eller påverka exempelvis kommande produkter i sortiment eller tjänster. Detta gör ju att exempelvis upphandlingar som startar innan ni går med troligtvis inte görs igen förrän om fyra år. Dvs de produkterna skulle ni stå utan tills ny upphandling görs.

Om vi säger ja till samverkansavtalet och väljer att delta i upphandlingen av exempelvis läkemedelsrobotar 2023, men säger nej till att delta i upphandlingen av GPS-larm eftersom vi har detta i vårt avtal kring trygghetsskapande teknik några år framåt, vad händer när vårt eget avtal kring trygghetsskapande teknik går ut? Kan vi haka på avtalet kring exempelvis GPS-larm eller får vi lov att göra en egen upphandling, även om det skulle bli exakt samma produkt som finns inom samverkansavtalet?

Om kommunen väljer att inte vara med på en upphandling men sedan ändrar er får vänta till nästa gång upphandlingen görs om (preliminärt vart fjärde år). Det kan alltså vara smartare att vara med på upphandlingen men ansluta först när det egna avtalet går ut om ni tror att ni kommer vilja det sen.

Om en produkt upphandlas via samverkansavtalet där vår kommun bedömer att datasäkerhet/informationssäkerhet inte är tillräcklig, har vi då möjlighet att avböja att delta i upphandlingen och köpa likvärdig produkt från annan leverantör?

Inriktningen är att krav för datasäkerhet/informationssäkerhet formuleras på ett sådant sätt att samtliga kommuner ska bedöma det som tillräckligt. En kommun har däremot alltid möjligheten att inte delta i en upphandling – oavsett skäl. Avseende att upphandla en likvärdig produkt från en annan leverantör (om man inte deltar i den gemensamma upphandlingen) så kommer det vara fullt möjligt, men vi vill vara tydliga med att inriktningen för samarbetet är att utforma upphandlingar som möter huvudmännens behov för den aktuella produkten. Kort och gott så hoppas vi att ni i stället vill vara med och hjälpa till att ställa rätt krav på datasäkerheten

I nuvarande samarbetsavtal kring hjälpmedel får vi ut förfrågningsunderlag inför kommande upphandling (exempelvis hygienstolar), men vi har fått till oss att vi egentligen inte har möjlighet att säga nej när dessa förfrågningsunderlag kommer och upphandla på produkter som ingår i avtalet på egen hand, utan underlagen är mer ett sätt för kommande leverantörer att veta vilka kommuner som ingår. Det verkar inte vara lika bundet med samverkansavtalet för digitala hjälpmedel, är det rätt uppfattat?

Det är rätt uppfattat.

Kommande försörjningsavtal

När det gäller nuvarande hjälpmedelsavtal får de privata utförarna i kommunen inte använda avtalet själva, utan om de ska involveras behöver kommunen beställa grundutrustning av hjälpmedel och sedan faktureras de privata utförarna. Kommer samverkansavtalet för digitala hjälpmedel fungera på samma sätt?

Ja för digitala hjälpmedel kommer det att fungera på samma sätt. Flera av de digitala hjälpmedel som är aktuella kommer ligga inom nuvarande hjälpmedelsavtal. För andra så kommer ett nytt verkställande avtal med liknande upplägg som grundutrustningsavtalet att skickas ut för underskrift.

Vi läste att HMC ska ha ett helhetsansvar för inköp, service, kundtjänst och rekonditionering. Finns det mer information om vad som ska ingå i serviceavtal? Behöver kommunerna själva hantera installation av produkter samt byte av batterier och liknande?

För produkter inom hälso- och sjukvård så finns det detaljerade specifikationer kring vilka tjänster som ingår som en del av försörjningsavtalen. Motsvarande "försörjningsavtal" inom socialtjänst kommer att skickas ut till de kommuner som beslutat om samverkansavtalet och där finns då också specifikationer kring tjänsterna som kommer se liknande ut. Specifikationerna med tjänster är möjliga att ändra – om behoven kring tjänster skulle förändras när sortimentet ändras.

I korthet har önskemålet kring tjänster varit att de flesta kommuner vill kunna göra enklare saker själva (som exv byta batterier) så att vi ska tänka så kring tjänsterna, men att det ska finnas lite flexibilitet där. Men vill man att det ingår kan ju produkthyran bli lite dyrare.

Hur ska de frågor som inte omhändertas i samverkansavtalet hanteras framöver?

Ansvar för dessa frågor ligger idag hos den befintliga samverkansstrukturen för hjälpmedel. Utredningen har pekat på värdet av de gör det även i fortsättningen och då genom den revidering av uppdrag som uppmanas till i avtalets andra avsnitt. Dessa frågor kommer därmed att hanteras fortlöpande av befintlig struktur under uppbyggnaden av det nya samarbetsområdet.

Utredningen

Varför har frågan om datahantering varit avgränsad i utredningen?

Anledningen till att det gjordes en avgränsning kring datahantering var för att säkra framdrift i utredningen. Området är dock mycket viktigt och kommer fortsatt att hanteras under år 2022, bland annat i dialog med projektet Framtidens Vårdinformativmiljö.

Vilka har medverkat i arbetet med utredningen och framtagandet av förslaget på samverkansavtal?

Ett flertal personer, organisationer och grupper har deltagit i arbetet med utredningen och förslaget på samverkansavtal. Bland annat har invånare, leverantörer, nationella och internationella experter, andra regioner, representanter från Hjälpmedelscentralen, berörda verksamheter, de 49 kommunerna och patient- och brukarföreningar deltagit i arbetet. För mer information, se metodavsnitt (kapitel 3) i Bilaga 1.